

TINE BA

Christian Frederiks plass 6, Postboks 25, 0133 Oslo

Telefon: 22938800 Telefaks:

E-post: firmapost@tine.no www.tine.no

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 07/1074	Doknr.: 11
Mottatt: 15 JUN 2007	LP/SZ
Saksosh.: NOB	Ark.: 546.1
Kop.:	Avskr.:

Dato: 14. juni 2007

Ref: BRE/149

Høringsinnspill, endringer i prisutjevningsordningen for melk

Det vises i denne forbindelse til forsendelse datert 25. mai 2007.

Vi viser til følgende:

Høringsnotat, datert 25. mai 2007, fra Landbruks- og matdepartementet: Forslag til endringer i prisutjevningsordningen for melk,

Revidert høring, datert 25. mai 2007, fra Statens Landbruksforvaltning: Forslag til ny forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør,

Utkast, datert 25. mai 2007: Forskrift om prisutjevningsordningen for melk, og

Utkast, datert 25. mai 2007: Forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør.

Dette notatet inneholder TINEs innspill til denne høringen.

Generell kommentar

Landbruks- og matdepartementet har i sitt høringsnotat redegjort for endringene i prisutjevningsordningen og motivasjonen for disse. Vi merker oss at det er hensynet til det "faktum at de økonomiske resultatene for uavhengige aktører har vært lite tilfredsstillende" som danner utgangspunkt for endringene. Vi registrerer at uavhengige aktører skal ha en permanent konkurransefordel, og at enkelte aktører i tillegg skal ha en temporær konkurransefordel avgrenset i tid til 4 år. Vi merker oss at konkurransefordelen skal "omfatte områder av foredling av meierivarer der TINE har en posisjon som er så dominerende at det etter departementets vurdering er behov for dette". Det anføres videre at tiltakene forutsetter at sakene som verserer for rettsapparatet blir hevet og at kravene oppgis. Videre forenkles ordningen.

TINE vil utrykke en klar forventning knyttet til ro rundt rammebetingelsene, og til framtidig stabilitet og forutsigbarhet rundt ordningene. Den foreslåtte avvikling av etterkontroll og etterregning er vesentlige bidrag til forenkling.

Det kan reises prinsipielle spørsmål om konkurransefremmende tiltak i melkesektoren skal løses innenfor prisutjevningsordningen for melk sett i forhold til ordningens formål. Endringer i melkevolum mellom TINE og andre aktører kan medføre betydelige utfordringer for inntektssiden i prisutjevningsordningen. Særlig vanskelig blir en slik situasjon der det er begrenset spekter av produkter som kan avgiftsbelegges.

Departementet slår fast at den nye ordningen skal evalueres etter 5 år. TINE vil påpeke at konkurranseforholdene kan endre seg raskt, og det kan oppstå situasjoner som tilsier en tidligere vurdering enn etter 5 år. Landbruksmyndighetene bør derfor observere utviklingen i sektoren løpende. Spesielt bør Landbruksmyndighetene ha et fokus på importen, og den virkning import har på konkurransesituasjonen. Import av forholdsvis små volum kan ha en uforholdsmessig stor innvirkning på det samlede konkurransebildet.

Vi må påpeke at en viktig forutsetning for hele meieribransjen er et effektivt tollvern. Vi forutsetter at myndighetene fortløpende vurderer forhold knyttet til tollsaker.

De skisserte endringer i prisutjevningsordningen virker nøye tilpasset dagens situasjon i sektoren, og innenfor markedsordningen for melk. Vi vil anmode om at Departementet skaper en mulighet for endringer og revurderinger i det foreslåtte system hvis aktørbildet eller konkurransesituasjonen skulle bli endret vesentlig, for eksempel som følge av en ny WTO-avtale, eller andre endringer i tollvernet.

Den skisserte ordning hensyntar bare forhold innenfor markedet for melk og meieriprodukter. Vi kan ikke se at det har vært gjort vurderinger om konsekvenser knyttet til substitutter for melk og meieriprodukter (bransjeglidning). Dette er et forhold vi mener myndighetene må være oppmerksomme på når de skisserte tiltak iverksettes.

Ordningen som skisseres kan få den effekt Landbruksdepartementet trolig ønsker. Ordningen kan imidlertid også vise seg å få uheldige konkurransemessige virkninger. Det kan skje hvis de midlene aktører utenfor meierisamvirket får brukes i priskonkurransen framfor for å styrke selskapenes økonomi.

TINE forventer på sikt økt konkurranse fra internasjonale aktører. For å møte den konkurransen trengs både effektivitet i alle ledd, stort volum og økonomisk styrke. Hvis ordningen Landbruksmyndighetene innfører i praksis viser seg å gi en konkurranseulempe for TINE, kan det redusere vår mulighet til å lykkes i en framtidig konkurransesituasjon.

Nærmere om tiltakene:

Ekstra "støtte" til andre aktører

I.h.t. inngått avtale skal det gis reduserte avgifter/ økte tilskudd på 25 øre/liter til alle aktører utenom TINE, samt at det skal gis 12 øre/liter ekstra til Synnøve Finden og Q-meieriene i de første 4 årene. I tillegg gis et økt distribusjonstillegg til Q-meieriene.

Slik tiltakene er utformet vil målpris og noteringspris ikke bli direkte påvirket i forhold til den nylig inngåtte jordbruksavtale. Det vil imidlertid være galt å hevde at dette ikke har konsekvenser for framtidige jordbruksavtaler. Isolert vil de konkurransefremmende tiltak redusere et potensielt framtidig målprisuttak på 6 øre/liter.

Posisjon som er dominerende ifølge Departementets vurdering/ prisgruppene i prisutjevningen.

Aktører som tar opp konkurransen på meierivarer får reduserte avgifter/økt tilskudd så lenge TINE vurderes, av departementet, til å være dominerende. Konkurrenter som har produkter innen prisgrupper med store melkevolum, slik som "prisgruppe 2 ikke smaksatte flytende melkeprodukter" og "prisgruppe 5 Modnede oster og mysoster" er sikret redusert avgift selv om produksjonskvantaene øker betydelig over år.

Flere prisgrupper omfatter forholdsvis små melkekvanta. Innen prisgruppene "fersk ost til dagligvare", "søt, smaksatt melk" og "sure smaksatte dagligvare" er kvantumene begrenset. Aktører som lykkes innen disse gruppene vil med forholdsvis små melkekvanta ha mulighet til å dominere markedet, – og som en følge av dette bli fratatt de nye særvilkårene i prisutjevningssystemet.

Reglene bygger derfor opp om at konkurransen skal komme på produkter innen de store volumgruppene. I tillegg er markedet for produkter basert på norsk melk innen disse gruppene stagnert. Følgene av dette vil være at det bygges overkapasitet i disse produksjonene hvis nye aktører etablerer seg eller, etablert aktører utvider.

TINE mener det bør utredes nærmere om de etablerte prisgruppene for tilskudd/avgifter i melkeregnskapet på lengre sikt skal være plattformen for å vurdere TINEs posisjon som dominerende. Vi ser for oss at disse gruppene i noen tilfeller omfatter for stor andel av produktene. I andre tilfeller er det få produkter i prisgruppen og en ny aktør vil raskt miste særfordelen.

Det er foretatt enkelte tilpasninger av melkeregnskapets prisgrupper gjeldene fra 1.7.2007. Disse forenklingene er foretatt med utgangspunkt i at melkeregnskapet er fordelingsgrunnlag for avgifter/tilskudd. Grupper som tradisjonelt har hatt svært lite kvantumsgrunnlag er eliminert. Dersom det er konkurransepolitikk som skal være utgangspunktet for gruppeinndeling må det tas utgangspunkt i en objektiv avgrensning av de relevante markeder. Konkurransemyndighetene definerer en dominerende aktør som en aktør som kan sette priser og betingelser i markedet uten å ta hensyn til kunder eller konkurrenter. For å avgjøre om en aktør er dominerende avgrenses det relevante marked for å finne fram til markedsandeler. Hvis markedsandelene er høye vurderes det om kjøpermakt eller etableringsmuligheter tilsier at aktøren likevel ikke er dominerende.

TINE har selv foretatt vurderinger av eventuell dominans i enkelte markeder, og kan ikke gi sin tilslutning til at TINE er dominerende i nesten alle markeder hvor vi er representert.

Distribusjonstillegget.

Høringen varsler at det generelle distribusjonstillegget for produkter i prisgruppe 1,2 og 3 bortfaller i 2008. Arbeidsgruppen som våren 2007 arbeidet med spørsmål rundt distribusjonen har fremlagt uttalelser i denne forbindelse. Vi vil i denne sammenheng spesielt understreke at ordningen, slik den har vært, har ført til at detaljister i hele landet får samme pris på et bredt spekter av meieriprodukter. Bortfall av ordningen betyr at denne prispolitikken må tas opp til vurdering.

Det er nevnt muligheter for et særskilt distribusjonstillegg for Nord Norge fra 01.01.2008

når fraktordningene endres. TINE understreker viktigheten av dette, samt behov for at andre finansieringskilder enn prisutjevningen vurderes.

Satsene i prisutjevningsordningen.

Vi viser til vårt svarbrev av 8.mai til første høring av satser i prisutjevningsordningen fra 1.juli 2007.

Differensieringen mellom prisgruppene i prisutjevningsordningen forutsetter at markedsprisene på konsummelk kan økes uten at dette reduserer salget av konsummelk vesentlig. Satsene som foreslås og følgende av dette på markedsprisene blir en test på denne forutsetningen. Vi er usikre på markedets reaksjoner på de forutsatte prisøkningene, og som følge av dette prisutjevningsordningens inntekter.

I St. prp. nr. 77 (2006-2007) heter det at målprisuttaket på melk hovedsakelig skal tas ut på flytende produkter, og at øvrige produktgrupper skjermes for økningen. Det er derfor med undring vi finner en avgiftsøkning i gruppe 9 og 10. TINE forutsetter at denne avgiftsøkningen vil bli oppveiet gjennom Prisnedskrivningsordningen (PNS) for den berørte industri.

Biproduktutnyttelse.

Kremfløte til produkter på dagligvaresektoren får betydelig prisøkninger som følge av prisdifferensieringen i satsene. På samme måten som for konsummelk får vi en test på prisens betydning på salgsutviklingen. Vi viser ellers til våre innspill i svarbrevet av 8.mai til den første høringen.

Kjernemelk har ofte store transportkostnader knyttet til utnyttelsen. Det er derfor vanskelig å finne produkter som i markedet blir betalt med en pris som dekker både transportkostnader og kjernemelksavgiften knyttet til utnyttelse av dette biproduktet. Kjernemelk blir derfor ikke utnyttet i videre produksjon.

I industrimarkedet finnes det produkter som kan utnytte kjernemelka. Men heller ikke disse produksjonene ser på kjernemelk som et produkt som gir tilleggsverdi på linje med kjernemelkavgiften.

Kjernemelk bør vurderes som en ressurs, og bør få en bedre anvendelse enn i dag. Slik avgiftssystemet er nå er avgiften til hinder for videre utviklingsarbeid. Vi ber derfor om at nytten av den generelle kjernemelksavgiften vurderes. Dersom aktørene kan utnytte kjernemelk bør det åpnes for dette. Det bør i hvert fall vurderes å spesifisere i forskriften de markeder og produktområder som avgiften skal gjøres gjeldene for.

Gjennomføring av prisendringer

Endring i priser i henhold til forskrift om satser i prisutjevningsordningen for melk og forskrift om satser for produksjonsfløte vil bli gjennomført fra 1. juli 2007 med følgende avvik:

- satsendringer som fører til økte priser i industrisegmentet vil bli iverksatt fra 1. oktober 2007.
- Prisene på myseostprodukter blir ikke endret som følge av endring i forskrift om satser for produksjonsfløte fra 1. juli 2007.

Vi vil påpeke at tidspresset for å klargjøre priser er urimelig stort når PU-satsene fastsettes etter jordbruksoppgjøret. Prisendring av et slikt omfang som årets krever mye arbeid og tilrettelegging. Det er detaljistikundene som skal hente ut prisendringene i markedet. Ved høringsfristens utløp må meieriindustrien allerede ha framforhandlet de nye prisene med kundene.

Med vennlig hilsen
TINE BA

Hanne Refsholt

Hanne Refsholt
Konsernsjef

Björg Bruset

Björg Bruset
Konserndirektør

Vedlegg (1): Brev om Høring – forslag til ny forskrift om satser og etterregning i prisutjevningsordningen for melk og satser for produksjonsfløte og tilvirkningsverdi på smør, datert 8. mai 2007

Kopi: Statens landbruksforvaltning (SLF), Postboks 8140 Dep, 0033 Oslo

TINE BA

Christian Frederiksplass 6, Postboks 25, 0051 OSLO

Telefon: 22938800 Telefaks: 24075401

E-post: firmapost@tine.no www.tine.no

Statens Landbruksforvaltning
Postboks 8140 Dep.
0033 OSLO

Att: Avdeling for omsetning og markedstiltak
Seksjon omsetning og markedsordningen for melk

Dato: 8. mai 2007

Ref: BMDN/

HØRING - FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM SATSER OG ETTERREGNING I PRISUTJEVNINGSORDNINGEN FOR MELK OG SATSER FOR PRODUKSJONSFLØTE OG TILVIRKNINGSVERDI PÅ SMØR.

Vi viser til brev fra SLF datert 29.mars 2007 vedrørende ovennevnte.

Likviditeten i Prisutjevningsordningen og volumprognosene.

Satsene i prisutjevningsordningen i 06/07 medførte en nedbygging av fondet. For 07/08 viser høringsbrevet at det er behov for å bygge opp likviditeten. Vi viser også til behovet for å øke melkekvotene ytterligere i inneværende kvoteår.

Situasjonen som gir behov for økte melkekvoter vil belaste likviditeten i prisutjevningsordningen. Den økte melkemengden blir benyttet til å bygge opp lagerbeholdninger av ost og tørrmelk og er ikke medtatt i grunnlaget for satsene i høringsbrevet.

Nye satser for avgifter og tilskudd på hovedmelkeanvendelser.

Det foreslås at melk benyttet til konsummelk og ferskost i dagligvaremarkedet får økte avgifter i prisutjevningen med 10 øre pr liter. Dette betyr ca 9 øre pr liter produkt for yoghurt, ca 11 øre pr liter konsummelk og ca 40 øre pr kg ferskost. Det forutsettes at markedsprisene økes tilsvarende. Målt som prosentvis prisøkning på markedspris blir dette ikke mye. Det må allikevel påpekes at det i lengden ikke kan være økonomisk rom for å holde osteprisen nede med inntekter fra konsummelk. Stadig synkende salg av konsummelk i kombinasjon med økning av den total melkemengden i Norge vil medføre at pristaket nås også for konsummelk.

Import av konsummelk og fløte er allerede tilstede. Det finnes et marked for konsummelk og fløte som kan dekkes av importprodukter. Tabell 1 viser importerte mengder og verdier i 2006 og 2007. Vi antar at dette er UHT melk.

IMPORT MELK Ikke konsentrert el søtet

		Pris melk	Melk 1- 6 % fett	Pris fløte	Fløte over 6 % fett
1. kvartal 2006	liter		21 483		5 270
	Verdi (kr)	5,27	113 155	23,87	125 821
2. kvartal 2006	liter		29 665		6 478
	Verdi (kr)	5,90	174 954	22,71	147 142
3. kvartal 2006	liter		38 622		8 537
	Verdi (kr)	5,19	200 460	21,86	186 631
4. kvartal 2006	liter		36 275		9 868
	Verdi (kr)	5,78	209 608	18,76	185 099
Året 2006	liter		126 045		30 153
	Verdi (kr)	5,54	698 177	21,38	644 693
1.kvartal 2007	liter		31 679		7 537
	Verdi (kr)	4,61	146 011	17,37	130 911

Tabell 1. Liter og verdi av importert "ikke smaksatt melk og fløte" i 2006 og 1.kvartal 2007. Kilde: SSB, importstatistikk.

Høringsbrevet forutsetter en økning i melkemengden på landsbasis med 10 mill.liter i 2007/2008. Melkemengden som benyttes til konsummelk er forutsatt redusert med ca. 10 mill.liter. Melk anvendt til ost og tørrmelk forutsettes økt i forhold til 06/07. Vi regner med at stadig mindre konsummelk må bære kostnadene ved å opprettholde konkurransedyktige priser på ost og tørrmelk.

Avgift/tilskuddsatsene for 07/08 er satt opp før jordbruksavtalens målpriser er ferdig forhandlet. Siden markedsprisene på ost og tørrmelk er vurdert til allerede å ha maksimal verdi, vurdert ut fra importsituasjonen, vil det være konsummelk gruppene som må hente eventuelle målprisøkninger i markedet.

TINE vil endre markedsprisene i 2.halvår 2007 som forutsatt i prisutjevningsordningen. Vi understreker imidlertid at markedsprisene også for konsumprodukter nærmer seg en øvre grense .

Nye satser for avgifter og tilskudd biprodukter.

Nye satser for biprodukter må ses i sammenheng med forslaget om å øke produksjonsfløteverdien med 27 øre pr liter, en endring fra kr 16,73 til kr 17,00 pr liter.

Produktgruppen kremfløte i dagligvaremarkedet består av fløte, rømme og yoghurtprodukter med fettinnhold høyere enn helmelk. Høringen av satser i PU 07/08 forutsetter at denne gruppen skal ha økt av avgift med 30 øre pr liter kremfløte. Det er produkter med lavere fettprosent enn kremfløte som hittil har gitt produktgruppen B1 et resultat over forutsetningene i prisutjevningen. Prisøkning på kremfløte i denne gruppen forutsettes å bli kr. 0,57 pr liter forårsaket av produksjonsfløteverdi og avgift.

For fløte benyttet til smør i dagligvaremarkedet er tilskuddet foreslått økt med 27 øre pr liter. Dette forslaget "nøytraliserer" økningen i produksjonsfløteverdien slik at det ikke forutsettes økt prisuttak på smør.

Kremfløte benyttet i produkter for industrien, hovedsakelig iskrem- og sjokoladeindustri, får redusert tilskudd med 27 øre pr liter. Sammen med økning i produksjonsfløteverdi forutsettes gruppen å få økt pris med kr 0,54 pr liter 38 % fløte.

TINE vil gjennomføre endringer i markedsprisene 2.halvår 2007 i tråd med forutsetningene i prisutjevningen både mot dagligvare og industrikunder.

Produksjonsfløteverdi .

Produksjonsfløteverdien har ligget fast på kr. 16,73 pr liter siden 1999. Når den fløtemengden som anvendes til smør øker, da går gjennomsnittsverdien ned. Fløtemengden til konsum er forholdsvis stabil.

Biproduktmengden fløte som er tilgjengelig vil varierer med melkeinnang og melkeanvendelse. I 2007 er det bedt om økt kvotetall i melkeproduksjonen for å bygge opp lagrene av ost og tørrmelk. Dette vil medføre en økt biproduktmengde som må benyttes til reguleringsproduksjon, d.v.s. smør.

Økning av produksjonsfløteverdien fører til økte biproduktinntekter. Det økonomiske resultatet forbedres tilsynelatende for de melkeanvendelser som har fløte som biproduktinntekt. Om dette er en reell situasjon, det avhenger av resultatet for biproduktanvendelsen. Mye tyder på at økningen i fløtemengde blir reguleringsproduksjon av smør.

Mulighetene for avsetning av den økte fløtemengden er sannsynligvis smøreksept. Produksjonskostnadene pr kg vil øke både som følge av økt produksjonsfløteverdi og redusert tilskudd. Dette fører igjen til at uttak av omsetningsmidler vil øke. TINE mener SLF må vurdere produksjonsfløteverdien ut fra disse forhold.

Oppsummering.

TINE mener at markedsprisene i 2007 kan endres i tråd med forslagene i høringsbrevet. Vi vil likevel anmerke:

Mindre melk benyttet til konsummelkprodukter kombinert med økt behov for melk til faste produkter presser likviditeten i ordningen. Profilen på avgiftene i prisutjevningen er økende avgifter på melk anvendt til konsum fordi konkurransen med import presser prisene på faste produkter. Vi ser konturene av at det er et marked for importert konsummelk også. Økte priser på konsummelk reduserer importvernet ytterligere.

Resultatet av biproduktanvendelsene for fløte vil reduseres med økende melk til faste produkter. Dette fordi mer fløte da anvendes i reguleringsproduksjon av smør. Utslagene på behov for omsetningsmidler på grunn av satsendringene og produksjonsfløteverdi bør også tas med i vurderingen.

Med vennlig hilsen

Harald Arnesen
Økonomidirektør

Borghild Marie Dahler Nordlid
leder standardkalkyler